

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2005

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 2005

N:o 250—251

SISÄLLYS

N:o		Sivu
250	Valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	859
251	Valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä satama-alueella	867

N:o 250

Valtioneuvoston asetus

vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 2005

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä,

kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä 13 päivänä maaliskuuta 2002 annetun valtioneuvoston asetuksen (194/2002) 36 §,

muutetaan 1 §:n 4 ja 5 momentti, 2 ja 4 §, 5 §:n 3 momentti, 6, 10, 15, 17 ja 19 §, 4 luvun otsikko, 24 ja 25 §, 26 §:n 4 ja 5 momentti, 27—30 ja 34 §, sellaisena kuin niistä on 34 § osaksi asetuksessa 283/2003, sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa asetuksessa 283/2003, uusi 4 momentti, 8 §:ään uusi 5 momentti, 26 §:ään uusi 6 momentti sekä asetukseen uusi 27 a ja 29 a § sekä uusi 5 a luku seuraavasti:

1 §

Sovellettamisala

Maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitetussa maastossa ja moottorikelkkailureitillä tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen sovelletaan tiekuljetusta koskevia säännöksiä, jollei ministeriön asetuksella toisin säädetä.

Tämä asetus ei koske satama-alueen tai lentopaikan sisäistä vaarallisten aineiden kuljetusta ja tilapäistä säilytystä. Lentopaikalla

tapahtuvaan polttonesteiden kuljetukseen sovelletaan kuitenkin 5 ja 15 §:ää.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *VAK-lailla* vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia (719/1994);

2) *ADR-määräyksillä* vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista (ADR) tehtyä eurooppalaista sopimusta sellaisena kuin se on Suomea sitovana voimassa;

Komission direktiivi 2004/111/EY (32004L0111); EYVL N:o L 365, 10.12.2004, s. 25
Komission direktiivi 2004/112/EY (32004L0112); EYVL N:o L 367, 14.12.2004, s. 23

3) *RID-määräyksillä* kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) (SopS 5/1985) B liitteen (CIM) liitteenä olevia vaarallisten tavaroiden kansainvälisiä rautatiekuljetusmääräyksiä sellaisina kuin ne ovat Suomea sitovina voimassa;

4) *ADR-direktiivillä* vaarallisten aineiden tiekuljetuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettua neuvoston direktiiviä 94/55/EY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 2004/111/EY;

5) *RID-direktiivillä* vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettua neuvoston direktiiviä 96/49/EY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 2004/110/EY;

6) *IMDG-säännöstöllä* ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteen VII luvun A osan 1 säännössä määriteltä säännöstöä, joka sisältää määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletavaran aluksessa;

7) *ICAO-TI:llä* Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (SopS 11/1949) nojalla standardeina julkaisemia vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskevia teknisiä määräyksiä;

8) *ministeriön asetuksella* vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annettua liikenne- ja viestintäministeriön asetusta (277/2002);

9) *pakkauksella* vaarallisten aineiden kuljetukseen hyväksyttyjä pakkauksia, IBC-pakkauksia ja suurpäälyksiä;

10) *säiliöllä* säiliöajoneuvoja, irrotettavia säiliöitä, monisäiliöajoneuvoja, MEG-kontteja, UN-säiliöitä ja säiliökontteja;

11) *irtotavarakontilla* ministeriön asetuksen liitteen A luvussa 6.11 tarkoitettuja irtotavarakontteja;

12) *paineastialla* kaasupulloa, putkiastiaa, kaasuaastiaa, pullopakettia ja suljettua kryoastiaa.

Edellä 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua standardeista antaa tietoja Ilmailulaitos.

4 §

Sovellettavat kansainväliset sopimukset

Sen lisäksi, mitä 1 §:n 2 momentissa

säädetään, Suomen hyväksymiä ADR-määräyksissä tarkoitettuja erillissopimuksia voidaan soveltaa myös kansallisiin Suomessa tapahtuviin vaarallisten aineiden tiekuljetuksiin. Liikenne- ja viestintäministeriö antaa tietoja näistä erillissopimuksista.

5 §

Vaarallisten aineiden luokitus

Ministeriön asetuksen liitteen A luvussa 2.2 säädetyissä tapauksissa aineen luokittelee tai luokituksen hyväksyy turvatekniikan keskus. Säteilyturvakeskus kuitenkin luokittelee tällöin radioaktiiviset aineet tai hyväksyy niiden luokituksen. Viranomaisen voi vaatia, että aineen lähettäjä esittää tulokset testeistä luokituksen selvittämiseksi.

Suomi tunnustaa ADR- ja RID-määräyksissä sekä ADR- ja RID-direktiiveissä tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen tai sen valtuuttaman muun toimielimen suorittaman aineen luokituksen ja luokituksen hyväksymisen.

6 §

Turvasuunnitelma

VAK-lain 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettuun turvasuunnitelmaan tulee sisältyä ainakin:

1) yksityiskohtainen turvatoimien vastuunjako ammattitaitoisille ja päteville henkilöille, joilla on asianmukaiset valtuudet velvollisuuksiensa suorittamiseen;

2) luettelo toimintaan liittyvistä vaarallisista aineista tai vaarallisten aineiden lajeista;

3) kuljetustapahtumien kartoitus ja niihin liittyvien turvavaarojen arviointi mukaan lukien tarvittavat kuljetuksen keskeytykset, vaaralliset aineet ajoneuvossa, säiliössä tai kontissa sekä kuljetuksen aikana että ennen ja jälkeen kuljetuksen samoin kuin vaarallisten aineiden tilapäinen säilytys siirryttäessä kuljetusmuodosta tai kuljetusvälineestä toiseen;

4) selkeä esitys turvavaarojen vähentämiseen tarkoitetuista toimenpiteistä suhteutettuna toimijan vastuuseen ja tehtäviin; toimenpiteitä ovat ainakin:

a) koulutus;
b) menettelytavat turvallisuuteen vaikuttavissa tilanteissa kuten vakavan uhan ilmetessä sekä tarkistukset työntekijöitä työhön otettaessa ja uusiin tehtäviin siirrettäessä;

c) toimintatavat erilaisissa kuljetustilanteissa, kuten kuljetusreittien valinnassa ja käytössä, toiminta tilapäisen säilytyksen aikana ja sellaisissa paikoissa, joissa ulkopuolisten on mahdollista vaikuttaa kuljetuksen turvallisuuteen;

d) turvavaarojen vähentämiseen tarkoitetut välineet ja voimavarat;

5) tehokkaat ja ajantasaiset menettelyt turvauhasta, -rikkomuksista tai -välikohtauksista ilmoittamiseen ja niiden hoitamiseen;

6) menettelyt turvasuunnitelman arvioimiseen ja testaamiseen sekä määräajoin suoritettavaan tarkastamiseen ja päivittämiseen;

7) menettelyt, joilla varmistetaan turvasuunnitelmaan liittyvien kuljetustietojen tietoturva;

8) menettelyt, joilla varmistetaan turvasuunnitelmaan liittyvien kuljetustietojen jakelun rajoittaminen vain niitä tarvitseville; nämä menettelyt eivät saa rajoittaa muiden kuljetuksessa tarvittavien tietojen saantia.

8 §

Kuljetuksen suorittaja ja kuljettaja

VAK-lain 11 d §:n 2 momentissa tarkoitetut ajoneuvon turvalaitteet on pidettävä asianmukaisessa toimintakunnossa. Nämä laitteet ja muut turvajärjestelyt eivät saa estää pelastustoimintaa.

10 §

Muut osapuolet

Kuljetukseen osallistuvia muita kuin 7—9 §:ssä tarkoitettuja osapuolia ovat kuormaaja, pakkaaja, säiliön täyttäjä, irtotavaraajoneuvon täyttäjä ja irtotavarakontin täyttäjä sekä säiliökontin haltija ja UN-säiliön haltija. Muita osapuolia koskevat velvollisuudet johduvat VAK-laissa säädetyistä velvollisuuksista.

15 §

Henkilöstön koulutus

VAK-lain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen tulee sisältää kuljetuksen vaatimukset kattavaa henkilöstön vastuuseen ja tehtäviin soveltuvaa koulutusta. Koulutuksen tulee muodostua:

1) *yleisestä tiedostavasta koulutuksesta*, jossa henkilöstölle annetaan yleiset tiedot vaarallisten aineiden tiekuljetusta koskevista säännöksistä;

2) *tehtäväkohtaisesta koulutuksesta*, jossa henkilöstölle annetaan yksityiskohtaista henkilöstön tehtäviin ja vastuuseen suhteutettua koulutusta vaarallisten aineiden tiekuljetusta koskevista säännöksistä sekä, jos osa kuljetuksesta suoritetaan muuna kuin tiekuljetuksena, lisäksi tiedot kyseistä muuta kuljetusmuotoa koskevista säännöksistä ja määräyksistä;

3) *turvallisuuskoulutuksesta*, jossa henkilöstölle annetaan koulutusta vaarallisten aineiden vaaroista suhteutettuna mahdolliseen vaarallisten aineiden kuljetus-, kuormaus- ja purkamisongelmuuden aiheuttamaan tapaturmavaaraan ja altistukseen; koulutuksella tulee pyrkiä siihen, että henkilöstöllä on tiedot vaarallisten aineiden turvallisesta käsittelystä ja toimintatavasta hätätilanteessa;

4) *radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvästä koulutuksesta*, jossa radioaktiivisten aineiden kuljetukseen osallistuvalla henkilöstölle annetaan soveltuvaa koulutusta radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvistä säteilyvaaroista ja huomioon otettavista varotoimenpiteistä säteilyltä suojautumista ja muiden henkilöiden suojaamista varten;

5) *turvatoimia koskevasta koulutuksesta*, jossa paneudutaan turvavaaroihin sekä niiden tunnistamiseen ja vähentämismenetelmiin samoin kuin turvarikkomustilanteissa tarvittaviin toimenpiteisiin; koulutuksen tulee sisältää tiedot mahdollisesta turvasuunnitelmasta suhteutettuna henkilön vastuuseen, velvollisuuksiin ja tehtäviin suunnitelmaa toteutettaessa;

6) *täydennyskoulutuksesta*, jossa annetaan määräajoin tietoja säännöksissä ja määräyksissä tapahtuneista muutoksista; 5 kohdassa

tarkoitettu koulutus ei rajoitu säännösten ja määräysten muutoksiin.

Turvallisuusneuvonantajakoulutuksesta ja ADR-ajoluvan saamiseksi tarvittavasta koulutuksesta säädetään erikseen.

17 §

Kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvat paineastiat

Suomi tunnustaa kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluville paineastioille ja niiden lisälaitteille kuljetettavista painelaitteista annetun neuvoston direktiivin 1999/36/EY mukaisesti muualla kuin Suomessa suoritettujen vaatimustenmukaisuuden arvioinnit, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarvioinnit, määräaikaistarkastukset ja muut vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettujen toimenpiteet.

Jollei kyse ole 1 §:n 2 momentissa tarkoitetusta vaarallisten aineiden kuljetuksesta, kuljetukseen käytettävän, kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvan paineastian ja sen varusteiden materiaalin on kestettävä haurasmurtumaa vastaan -40°C :n lämpötilaan saakka.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu materiaalin kestävydestä tulee paineastiassa olla vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (302/2001) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuusmerkinnän ja tarkastuslaitoksen tunnusnumeron jäljessä merkintä *''-40 °C''* tai muu turvatekniikan keskuksen hyväksymä merkintä.

19 §

ADR- ja RID-pakkausten käyttö

Vaarallisten aineiden kuljetuksessa saa pakkauksina, kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvia pakkauksia lukuun ottamatta, käyttää myös voimassa olevien ADR- tai RID-määräysten taikka ADR- tai RID-direktiivin mukaan tyyppihyväksytyjä pakkauksia, IBC-pakkauksia ja suurpäälyksiä. Ministeriön asetuksessa tarkoitetuissa tapauksissa muovipakkausten pudotuskoe on ADR- ja RID-määräyksistä sekä ADR- ja RID-direktiiveistä

poiketen tehtävä -40°C :n lämpötilassa. Pakkauksessa tulee tällöin olla säännösten mukainen merkintä pudotuskokeen lämpötilasta, taikka rahtikirjaan tai vastaavaan lähetyskirjaan on tehtävä merkintä: *''Pakkaus ADR/RID-määräysten mukainen, koestettu -40°C ''*.

Ulkomailla täytetyn, muualla kuin Suomessa ADR- tai RID-määräysten mukaisesti hyväksytyn paineastian, jota ei ole π -merkitty, saa ADR-määräysten mukaisen kuljetuksen päätyttyä Suomessa kuljettaa tyhjennettäväksi ja palauttaa ulkomaille tyhjänä ilman 17 §:ssä tarkoitettua merkintää, jos lähettäjä vakuuttaa rahtikirjassa tai vastaavassa lähetyskirjassa, että paineastia ja sen varusteet ovat kestäviä haurasmurtumaa vastaan -40°C lämpötilaan saakka, seuraavasti: *''Paineastia ja sen varusteet ovat kestäviä -40°C :ssa''*.

4 luku

Ajoneuvot, säiliöt ja kontit

24 §

Ulkomaisen säiliön ja irtotavarakontin käyttöönotto

Ulkomailla valmistetun ja maahantuodun säiliön, kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvaa säiliötä lukuun ottamatta, valmistaja tai maahantuojaa ei saa luovuttaa säiliötä käytettäväksi ennen kuin VAK-tarkastuslaitos on hyväksynyt säiliön rakennetyypin ja tarkastuksessaan todennut, että säiliö on Suomessa voimassa olevien säännösten mukainen. Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettua säiliön hyväksyy käyttöön säteilyturvakeskus.

Jos ulkomailla valmistetun ja maahantuodun 1 momentissa tarkoitettua säiliön tarkastukset ja testit on suorittanut ADR- tai RID-määräyksissä taikka ADR- tai RID-direktiivissä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen tai sen valtuuttama yhteisö Suomessa voimassa olevien säännösten mukaisesti ja tästä esitetään asianmukainen todistus selviytyksineen, tarkastusta ei tarvitse uusida, ellei erityistä syytä tarkastuksen uusimiseen ilmene.

Vaarallisten aineiden kuljetuksessa saa ir-

totavarakonttina käyttää myös voimassa olevien ADR- tai RID-määräysten taikka ADR- tai RID-direktiivin mukaan hyväksytyjä irtotavarakontteja.

25 §

Kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvat säiliöt

Suomi tunnustaa kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluville säiliöille ja niiden lisälaitteille kuljetettavista painelaitteista annetun neuvoston direktiivin 1999/36/EY mukaisesti muualla kuin Suomessa suoritettujen vaatimustenmukaisuuden arvioinnit, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarvioinnit, määräaikaistarkastukset ja muut vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettavat toimenpiteet.

Jollei kyse ole 1 §:n 2 momentissa tarkoitetusta vaarallisten aineiden kuljetuksesta, kuljetukseen käytettävän, kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvan säiliön ja sen varusteiden materiaalin on kestävä haurasmurtumaa vastaan $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$:n lämpötilaan saakka.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu materiaali kestävyydestä tulee säiliössä olla vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun vaatimustenmukaisuusmerkinnän ja tarkastuslaitoksen tunnusnumeron jäljessä merkintä $''-40\text{ }^{\circ}\text{C}''$ tai muu turvatekniikan keskuksen hyväksymä merkintä.

26 §

Asiakirjat

Kuljetettaessa ministeriön asetuksen liitteen A kohdassa 1.1.3.6 tarkoitettuja määriä enemmän vaarallisia aineita ajoneuvon jokaisella miehistön jäsenellä tulee olla mukana valokuvalla varustettu henkilötodistus.

ADR-ajoluvasta säädetään VAK-lain 11 b §:ssä ja vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta annetussa asetuksessa (1112/1998).

Edellä 1—5 momentissa tarkoitetut asiakirjat tulee olla ajoneuvossa mukana kuljetuksen aikana. Jos kuljetukseen sovelletaan

4 §:ssä tarkoitettua erillissopimusta, jäljennös sovellettavasta sopimuksesta on myös pidettävä mukana ajoneuvossa.

27 §

Kuljetus

Jos vaarallisen aineen kuljetus on keskeytetty VAK-lain 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu syyistä, valvontaviranomainen voi antaa luvan kuljetuksen jatkamiselle varmistettuaan kuljetuksen turvallisuuden. Jos säännöksissä olevia vaatimuksia ei voida täyttää eikä valvontaviranomainen ole antanut lupaa jatkaa matkaa, valvontaviranomaisen on annettava kuljetuksen suorittajalle tarvittava hallinnollinen apu. Tätä sovelletaan myös, jos kuljetuksen suorittaja ilmoittaa valvontaviranomaiselle, että lähettäjä ei ollut ilmoittanut kuljetuksen suorittajalle kuljetettavan aineen vaarallisia ominaisuuksia ja että hän kuljetussopimuksen ehtojen perusteella toivoo, että vaarallinen kuorma puretaan, hävitetään tai tehdään vaarattomaksi.

Henkilöiden kuljettaminen vaarallisia aineita kuljettavassa kuljetusyksikössä on kielletty lukuun ottamatta kuljetusyksikön miehistön jäseniä, jollei ministeriön asetuksella toisin säädetä.

27 a §

Tilapäisen säilytysalueen turvaaminen

Jos vaarallista ainetta kuljetetaan ministeriön asetuksen liitteen A kohdassa 1.1.3.6.3 tarkoitettuja määriä enemmän, sovelletaan VAK-lain 11 d §:n 4 momenttia vaarallisen aineen kuljetukseen liittyvään tilapäiseen säilytykseen terminaalissa, ajoneuvovarikolla ja muulla vastaavalla alueella. Terminaalin, ajoneuvovarikon ja muun vastaavan alueen tulee mahdollisuuksien mukaan olla hyvin valaistu, yleinen pääsy alueelle estetty ja alue muutoinkin huolellisesti turvattu.

28 §

Vaaralliset aineet matkatavarana

Vaarallisia aineita saa kuljettaa matkatavarana ministeriön asetuksen liitteen A kohdas-

sa 1.1.3.1 (a) ja liitteen C kohdassa 20.3 tarkoitettuja määriä. Kuljetettaessa vaarallisia aineita linja-autossa matkatavarana matkustajan on ennen matkan alkamista ilmoitettava kuljettajalle tai kuljetuksen suorittajalle matkatavarana kuljetettavista vaarallisista aineista. Matkatavarana kuljettavien vaarallisten aineiden pakkaamisessa ja merkitsemisessä on sovellettava ministeriön asetusta.

29 §

Radioaktiivisten aineiden kuljetusten hyväksyminen ja ilmoittaminen

Ministeriön asetuksen liitteen A luvussa 5.1 säädetyissä tapauksissa lähettäjän on haettava hyväksyntä radioaktiivisten aineiden kuljetukseen säteilyturvakeskukselta ja ilmoitettava radioaktiivisten aineiden kuljetuksista säteilyturvakeskukselle.

29 a §

Säteilysuojelu- ja laadunvarmistusohjelmat

Sillä, joka kuljettaa tai tilapäisesti säilyttää radioaktiivista ainetta, tulee olla säteilysuojeluohjelma, jollei ministeriön asetuksen liitteen A luvussa 1.7 toisin säädetä. Säteilysuojeluohjelmassa on esitettävä toteutettavat toimenpiteet radioaktiivisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä aiheutuvan säteilyaltistuksen estämiseksi ja rajoittamiseksi. Nämä toimenpiteet on suhteutettava säteilyaltistuksen määrään ja todennäköisyyteen. Ennen kuljetus- tai säilytystoimintaan ryhtymistä säteilysuojeluohjelma on toimitettava tiedoksi säteilyturvakeskukselle.

Jollei ministeriön asetuksen liitteen A luvussa 1.7 toisin säädetä, toiminnanharjoittajan on laadittava toimintojen vaatimuksen mukaisuuden varmistamiseksi toiminnassaan sovellettava laadunvarmistusohjelma:

1) kaikkien erityismuodossa olevien radioaktiivisten aineiden ja heikosti leviävien radioaktiivisten aineiden kuljetusta varten;

2) kaikkien radioaktiivisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen käytettävien kollien suunnittelua, valmistusta, testausta, asiakirja-aineistoa, käyttöä, kunnossapitoa ja tarkastusta varten; sekä

3) radioaktiivisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyviä toimenpiteitä varten.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun laadunvarmistusohjelman tulee perustua sellaisiin vaatimuksiin tai ohjeisiin, joita säteilyturvakeskus pitää hyväksyttävänä. Laadunvarmistusohjelman tulee pyynnöstä olla säteilyturvakeskukseen saatavilla.

5 a luku

Valvontarivanomaisen tarkastukset

29 b §

Tarkastukset

Jäljempänä 30 §:n 1 momentissa mainittujen valvontaviranomaisten on tehtävä tässä luvussa tarkoitettuja tarkastuksia edustavalle osalle vaarallisten aineiden tiekuljetuksia sen valvomiseksi, että kuljetuksissa noudatetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

29 c §

Tarkastusten suorittaminen

Tarkastuksia suoritettaessa on käytettävä yhteisestä menettelystä vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksista annetun neuvoston direktiivin 95/50/EY liitteen I, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna yhteisestä menettelystä vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksissa annetun neuvoston direktiivin 95/50/EY muuttamisesta tekniikan kehitykseen annetulla komission direktiivillä 2004/112/EY, mallin mukaista tarkastusluetteloa.

Tarkastuksissa on myös valvottava, että vaarallisten aineiden kuljetuksessa edellytetyt turvatoimet ovat säännösten ja määräysten mukaiset.

Tarkastukset suoritetaan pistokokein, ja ne on suoritettava mahdollisimman nopeasti aiheuttamatta kohtuutonta viivytystä tai muuta haittaa kuljetukselle.

29 d §

Tarkastuspaikka

Tarkastuksia on suoritettava mahdollisimman laajalla osalla tieverkkoa. Satama-, varasto- ja tehdasalueella, lentopaikalla tai muulla vastaavalla alueella voidaan suorittaa tarkastuksia, jos kuljetutusta on VAK-lain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan pidettävä tiekuljetuksena.

Tarkastukset on tehtävä sellaisissa paikoissa, ettei tarkastuksesta tai ajoneuvon pidättämisestä liikenteestä aiheudu vaaraa liikenteelle tai ympäristölle. Tarkastuspaikkaa valittaessa on lisäksi otettava huomioon mahdollisuudet saattaa kuljetus asianmukaiseen kuntoon, jos kuljetuksessa havaitaan puutteita.

29 e §

Tarkastustodistus

Tarkastuksen suorittajan on annettava ajoneuvon kuljettajalle 29 c §:n 1 momentissa mainitusta tarkastusluettelosta jäljennös todistukseksi tarkastuksen suorittamisesta. Todistus on pidettävä ajoneuvossa mukana kuljetuksen ajan ja pyydettyä esitettävä kuljetuksia valvovalle viranomaiselle.

29 f §

Raportointi

Poliisi, rajavartiolaitos ja tullilaitos toimittavat kukin 29 c §:n 1 momentissa mainitun direktiivin III liitteen mukaisen yhteenvedon liikenne- ja viestintäministeriölle kunkin kalenterivuoden aikana suorittamistaan tarkastuksista viimeistään tarkastusvuotta seuraavan tammikuun loppuun mennessä. Todettujen rikkomusten määrä ilmoitetaan direktiivin II liitteen mukaisesti eriteltynä.

30 §

Valvontaviranomaiset

Poliisi valvoo vaarallisten aineiden tiekuljetuksia ja niihin liittyvää tilapäistä säilytystä.

Suomesta lähteviä ja Suomeen tulevia vaarallisten aineiden tiekuljetuksia ja niihin liittyvää tilapäistä säilytystä valvovat myös tullilaitos ja rajavartiolaitos kumpikin toimialallaan. Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvista kuljetuksista säädetään VAK-laisa.

Säteilyturvakeskus toimii radioaktiivisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvissä asioissa valvojana yhteistyössä 1 momentissa mainittujen viranomaisten kanssa.

34 §

Onnettomuudet ja niistä tehtävät ilmoitukset

Jos vaarallisen aineen kuljetuksessa sattuu onnettomuus, jonka seurauksena kuljetettavan aineen vuotamisesta tai muusta syystä aiheutuu henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahingon vaara, ajoneuvon kuljettajan taikka kuorauksesta tai purkamisesta vastuussa olevan on ilmoitettava tapahtuneesta välittömästi hätäkeskukselle, annettava pelastusviranomaisille niiden tarvitsemat tiedot ja ryhdyttävä tilanteen edellyttämiin sopiviin suojatoimenpiteisiin.

Jos vaarallisen aineen kuljetuksessa sattuu ministeriön asetuksen liitteen A luvussa 1.8 tarkoitettu onnettomuus, kuten vaarallisen aineen vuoto, välitön uhkaava vaara aineen vuotamisesta, henkilö-, omaisuus- tai ympäristövahinko taikka tapahtuma, johon on pyydetty viranomaisen apua, kuljetuksen suorittajan on viipymättä annettava onnettomuudesta ministeriön asetuksessa olevan mallin mukainen onnettomuusraportti turvatekniikan keskukselle. Jos kyseessä on radioaktiivisen aineen kuljetus, raportti annetaan kuitenkin säteilyturvakeskukselle.

Turvatekniikan keskuksella ja säteilyturvakeskuksella on oikeus pyytää 2 momentissa tarkoitettua laajempia lisäselvityksiä, jos ne katsotaan onnettomuuden laji ja laajuus huomioon ottaen tarpeellisiksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa merkittävistä onnettomuuksista ADR-määräyksissä tarkoitetun onnettomuusselostuksen Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission sihteeristölle.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2005. Asetuksen 8 §:n 5 momentti, 15 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 24 §:n 1 ja 2 momentti, 26 §:n 4—6 momentti, 27 a § sekä 29 c §:n 2 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2005.

Tämän asetuksen 6 ja 25 §:ää sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2005.

Ulkomailla valmistetun ja maahantuodun kaasusäiliön, kaasuasian, pullokontin ja pullopaketin saa Suomessa ottaa käyttöön 1 päivään heinäkuuta 2007 soveltaen 24 §:n 1 ja 2 momenttia sellaisina kuin ne ovat voimassa 30 päivänä kesäkuuta 2005.

Tämän asetuksen voimaan tullessa radioaktiivisten aineiden kuljetusta tai tilapäistä

säilytystä suorittavien tulee toimittaa 29 a §:n 1 momentissa tarkoitettu säteilysuojeluohjelma säteilyturvakeskukselle 1 päivään kesäkuuta 2006 mennessä.

Edellä 5 a luvussa tarkoitetuissa tiekuljetusten tarkastuksissa käytetään 29 c §:n 1 momentissa tarkoitettun mallin mukaisen tarkastusluettelon ja 29 f §:ssä tarkoitettun yhteenvedon sijasta 31 päivään joulukuuta 2005 tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaista tarkastusluetteloa ja yhteenvedoa, jolloin myös todetut rikkomukset eritellään tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 2005

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

Liikenneneuvos *Seija Miettinen*

N:o 251

Valtioneuvoston asetus**vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä satama-alueella**

Annettu Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 2005

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä, säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta 2 päivänä elokuuta 1994 annetun lain (719/1994) nojalla:

1 §

Sovellettamisala

Tätä asetusta sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) tarkoitettujen vaarallisten aineiden kuljetukseen sisäiset siirrot mukaan lukien ja tilapäiseen säilytykseen satama-alueella.

Satama-alueelle tulevaan tai satama-alueelta lähtevään vaarallisten aineiden kuljetukseen sovelletaan kyseeseen tulevaa kansainvälistä sopimusta taikka kansallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetussäännöksiä.

Tämä asetus ei koske kiinteiden varastosäiliöiden alueita eikä jakeluvaroja.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *VAK-lailla* vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia;

2) *IMDG-säännöstöllä* ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SOLAS) (SopS 11/1981) liitteen VII luvun A osan 1 säännössä määriteltyä säännöstöä, joka sisältää määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletaavarana aluksessa;

3) *pakkauksella* vaarallisten aineiden kuljetukseen hyväksyttyä pakkausta, IBC-pakkausta ja suurpäälystä;

4) *säiliöllä* säiliöajoneuvoja, säiliövaunuja, irrotettavia säiliöitä, monisäiliöajoneuvoja, MEG-kontteja, UN-säiliöitä ja säiliökontteja;

5) *satamanpitäjällä* sitä, joka antaa kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annetun lain (955/1976) tai yksityisistä yleisistä satamista annetun lain (1156/1994) mukaisen satamajärjestyksen, tai yksityistä satamatoimintaa harjoittavaa yritystä tai yhteisöä, joka ensisijaisesti käyttää määräysvaltaa tähän toimintaan käytettävällä satama-alueella;

6) *tilapäisellä säilytyksellä* sen lisäksi, mitä VAK-laissa säädetään, kuljetusolosuhteista johtuvaa matkan väliaikaista keskeytystä sekä kuljetusmuodon tai kuljetusvälineen vaihtumisesta johtuvaa tilapäistä säilytystä sillä edellytyksellä, että valvontaviranomaisen pyytäessä esitetään asiakirjat, joista selviää lähetys- ja vastaanottoaika, ja edellyttäen, että kolia ja säiliötä ei avata tilapäisen säilytyksen aikana lukuun ottamatta valvontaviranomaisen mahdollisesti suorittamaa tarkastusta;

7) *lastinkuljetusyksiköllä* ajoneuvoa, rautatievaunua, konttia, säiliöajoneuvoa, säiliövaunua, kuljetussäiliötä, lauttavaunua ja suurlavaa;

8) *toiminnanharjoittajalla* satama-alueella vaarallisten aineiden kappaletaavaroiden altausta, kuormausta, purkamista tai sisäisiä siirtoja harjoittavaa yritystä; määritelmällä ei tarkoiteta kuljetusyrityksiä, jotka tuovat tai vievät vaarallisia aineita satama-alueelle tai satama-alueelta;

9) *pelastusviranomaisella* pelastuslaissa tarkoitettua pelastustoimen alueen pelastusviranomaista.

3 §

Yleiset velvollisuudet

Satamien suunnittelusta ja toiminnasta on säädetty VAK-lain 12 §:ssä.

Kuljetuksessa ja tilapäisessä säilytyksessä on noudatettava tarvittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta ottamalla huomioon kuljetettavan aineen laji, määrä ja kuljetustapa.

4 §

Kuljetus ja tilapäinen säilytys

Sataman sisäisten siirtojen ja tilapäisen säilytyksen aikana pakkauksiin, säiliöihin, tie- ja rautatiekuljetuksissa käytettäviin kuljetusyksiköihin ja niiden merkintöihin, asiakirjoihin ja kuormaukseen sovelletaan IMDG-säännöstöä tai Itämeren roro-liikenteessä sovellettavia erityismääräyksiä. Asiakirjoja ei kuitenkaan edellytetä sisäisissä siirroissa.

Jos kuljetuksen, mukaan lukien sisäiset siirrot, tai tilapäisen säilytyksen aikana havaitaan laiminlyönti tai muu puute, joka voi vaarantaa toiminnan turvallisuuden, kuljetus on pysäytettävä mahdollisimman nopeasti ottaen huomioon yleisen turvallisuuden vaatimukset. Toimintaa saa jatkaa vasta, kun se täyttää säädetty vaatimukset.

5 §

Selvitys kuljetettavasta vaarallisesta aineesta

Laivaajan tai lastinantajan on ennen vaarallisen aineen satama-alueelle toimittamista annettava tiedot vaarallisesta aineesta hyvissä ajoin ja mahdollisuuksien mukaan vähintään 24 tuntia ennen satamaan tuloa satamanpitäjälle ja toiminnanharjoittajalle.

Aluksen päällikön tai varustamon edustajan on ennen laivan purkamisen aloittamista annettava tiedot vaarallisesta aineesta satamanpitäjälle ja toiminnanharjoittajalle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja ovat vaarallisen aineen virallinen nimi

(proper shipping name), vaarallisuusluokka, YK-numero ja tarvittaessa leimahduspiste, pakkausryhmä, määrä, kolliluku ja pakkauksen laatu. Toiminnanharjoittajalle annetaan lisäksi tieto lastiluettelosta tai ahtauspiirroksista.

6 §

Satamassa käytettävissä olevat tiedot

Satamanpitäjän ja toiminnanharjoittajan käytössä tulee olla ne vaarallisten aineiden kuljetusta koskevat säännökset ja määräykset, joita satamassa sovelletaan, ohjeet onnettomuuden varalta ja ensiavun antamista varten sekä 11 §:ssä tarkoitettu sisäinen pelastussuunnitelma.

Onnettomuustapauksissa satamanpitäjän ja toiminnanharjoittajan on tarvittaessa annettava vaarallista ainetta koskevat tiedot pelastusviranomaiselle.

7 §

Henkilöstön koulutus

Satamanpitäjällä ja toiminnanharjoittajalla on oltava ainakin yksi vastuuhenkilö, joka tuntee vaarallisten aineiden kuljetussäännökset ja vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvän toiminnan.

Satamanpitäjän ja toiminnanharjoittajan on varmistettava, että niiden palveluksessa olevilla henkilöillä, joiden työtehtävät liittyvät vaarallisten aineiden kuljetukseen, on kuljetuksen vaatimukset kattava henkilöstön vastuuseen ja tehtäviin soveltuva koulutus. Koulutuksen tulee muodostua:

1) *yleisestä tiedostavasta koulutuksesta*, jossa opetetaan yleiset tiedot niistä vaarallisten aineiden kuljetusta koskevista säännöksistä, joita kyseisessä satamassa sovelletaan;

2) *tehtäväkohtaisesta koulutuksesta*, jossa henkilöstön tulee saada yksityiskohtaista henkilöstön tehtäviin ja vastuuseen suhteutettua koulutusta kyseessä olevaa vaarallisten aineiden kuljetusmuotoa koskevista säännöksistä;

3) *turvallisuuskoulutuksesta*, jossa henkilöstön tulee saada koulutusta vaarallisten aineiden vaaroista suhteutettuna mahdolliseen kuljetus-, kuormaus- ja purkamisonnettomuu-

den aiheuttamaan tapaturmavaaraan ja altistukseen; koulutuksella tulee pyrkiä siihen, että henkilöstö tuntee aineen turvallisen kuljetuksen ja siihen liittyvän käsittelyn sekä hätätilanteen toimintatavat;

4) *radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvästä koulutuksesta*, jossa näiden aineiden kuljetukseen osallistuvan henkilöstön tulee saada soveltuvaa koulutusta radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvistä säteilyriskeistä ja huomioon otettavista varotoimenpiteistä säteilyltä suojautumista ja muiden henkilöiden suojaamista varten;

5) *turvatoimia koskevasta koulutuksesta*, jossa henkilöstön tulee saada koulutusta kuljetukseen liittyvistä turvavaaroista ja sataman turvasuunnitelmasta;

6) *täydennyskoulutuksesta*, jota annetaan määrääjoin vaarallisten aineiden kuljetussäännöksissä ja -määräyksissä tapahtuneista muutoksista.

Työnantajalla ja työntekijällä tulee olla yksityiskohtaiset tiedot tässä pykälässä tarkoitetusta suoritetusta koulutuksesta. Tiedot tulee varmistaa aloitettaessa uutta työsuhdetta.

8 §

Turvallisuusselvitys

Satama-alueelle, jonka kautta kappaletavarana kuljetettavien vaarallisten aineiden määrä on vuodessa yli 10 000 tonnia, on tehtävä turvallisuusselvitys. Merenkululaitos voi edellyttää myös muilta satama-alueilta turvallisuusselvityksen tekemistä, jos siihen turvallisuuden varmistamiseksi ilmenee tarvetta.

Turvallisuusselvityksessä tulee osoittaa, että vaarallisten aineiden kuljetustoiminnasta ja tilapäisestä säilytyksestä aiheutuvat vaarat on tunnistettu ja että on ryhdytty tarpeellisiin toimenpiteisiin onnettomuuksien estämiseksi ja mahdollisten onnettomuuksien ihmisille ja ympäristölle aiheuttamien seurausten rajoittamiseksi. Lisäksi turvallisuusselvityksessä on käytävä ilmi, miten vaarallisten aineiden kuljetusyksikköjen valvonta on järjestetty satama-alueella. Selvityksessä on otettava huomioon myös satama-alueella ja sen ulkopuolella esiintyvät muut vaarat ja mahdolliset haavoittuvat kohteet, kuten koulut, sairaalat ja

pohjavesialueet. Selvityksestä tulee käydä ilmi myös turvallisuusjohtamisjärjestelmän toimintaperiaatteet. Selvitykseen tulee liittää erillinen satama-alueen sisäinen pelastussuunnitelma.

Turvallisuusjohtamisjärjestelmässä on kuvattava satamanpitäjän ja toiminnanharjoittajien organisaatio, johto ja henkilöstö, joka osallistuu onnettomuusvaarojen hallintaan, henkilöstön tehtävät ja vastuualueet sekä satamassa tapahtuva toiminnanohjaus. Lisäksi on varmistettava riittävä tiedonsiirto eri organisaatioiden välillä ja niiden sisällä. Järjestelmän tulee myös sisältää kuvaus sisäisen pelastussuunnitelman mukaisesta toimintasuunnitelmasta ja harjoittelusta hätätilanteiden varalta.

9 §

Turvallisuusselvityksen hyväksyminen

Toiminnanharjoittajan on laadittava turvallisuusselvitys omalta osaltaan ja toimitettava se satamanpitäjälle. Satamanpitäjä voi edellyttää, että toiminnanharjoittajat laativat turvallisuusselvitykset tietyssä muodossa. Satamanpitäjän tulee koota toiminnanharjoittajien turvallisuusselvitysten perusteella turvallisuusselvitys koko satama-alueelle ja huolehtia siitä, että kuvatut toiminnot muodostavat toimivan kokonaisuuden koko satama-alueella. Satamanpitäjä voi tehdä yhtenäisen turvallisuusselvityksen koko satamalle, silloin kun satama muodostuu useammasta satama-alueesta.

Koko sataman tai satama-alueen turvallisuusselvitys liitteineen tulee toimittaa Merenkululaitokselle hyväksyttäväksi. Ennen turvallisuusselvityksen hyväksymistä Merenkululaitoksen tulee varata pelastusviranomaiselle, alueelliselle ympäristökeskukselle, työsuojeluviranomaiselle ja tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä turvallisuusselvityksestä.

Merenkululaitoksen on ilmoitettava satamanpitäjälle turvallisuusselvitystä koskevat johtopäätöksensä kohtuullisessa määräajassa. Satamanpitäjä ilmoittaa hyväksytystä turvallisuusselvityksestä toiminnanharjoittajalle. Hyväksytty koko satamaa tai satama-aluetta koskeva turvallisuusselvitys tulee olla pelas-

tusviranomaisen, alueellisen ympäristökeskuksen ja työsuojeluviranomaisten ja muiden viranomaisten saatavilla.

10 §

Turvallisuusselvityksen uusimisvelvoite

Satamanpitäjän tulee tarkistaa turvallisuusselvitys ja saattaa se ajan tasalle seuraavissa tapauksissa:

1) jos satama-alueen toiminnassa on tapahtunut suuronnettomuuksien vaaraa lisäävä muutos;

2) jos onnettomuus- tai vaaratilanteiden selvittelyssä on ilmennyt huomioon otettavia seikkoja; ja

3) Merenkululaitoksen pyynnöstä, jos siihen turvallisuuden varmistamiseksi ilmenee tarvetta.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava satamanpitäjälle, jos sen toiminnassa on tapahtunut 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu muutos.

Turvallisuusselvitys tulee kuitenkin tarkistaa ja saattaa ajan tasalle vähintään joka viides vuosi 9 §:n mukaisesti. Tarkistuksessa tulee ottaa huomioon satama-alueen ja pelastustoimen järjestelyissä tapahtuneet muutokset sekä tekninen kehitys onnettomuuksien torjunnassa.

11 §

Sisäinen pelastussuunnitelma

Sisäisessä pelastussuunnitelmassa määritellään toimenpiteet, joilla ennalta mahdolliseksi arvioitavissa onnettomuustapauksissa:

1) torjutaan onnettomuus ja rajataan onnettomuuden seuraukset mahdollisimman vähäiseksi ihmisille, ympäristölle ja omaisuudelle;

2) toteutetaan tarvittavat toimenpiteet ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaamiseksi onnettomuuksien seurauksilta; sekä

3) varaudutaan onnettomuuden jälkien korjaamiseen ja ympäristön puhdistamiseen.

Sisäistä pelastussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon alueen pelastustoimen järjestelyt.

Sisäinen pelastussuunnitelma ja siihen teh-

dyt päivitykset tulee toimittaa pelastusviranomaiselle.

Tässä pykälässä tarkoitettu sisäinen pelastussuunnitelma voi olla osa satama-alueen laajempaa sisäistä pelastussuunnitelmaa.

12 §

Tarkastukset

Merenkululaitoksen on tarkastettava järjestelmällisesti, että 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu sataman toiminta vastaa turvallisuusselvityksessä kuvattua toimintaa. Ensimmäinen tarkastus on tehtävä vähintään kahden vuoden kuluttua turvallisuusselvityksen hyväksymisestä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Tarkastuksiin on kutsuttava ainakin pelastusviranomainen, alueellinen ympäristökeskus ja työsuojelupiiri.

13 §

Vaarallista ainetta sisältävien lastinkuljetusyksikköjen sijoittelu satamassa

Vaarallisia aineita sisältäviä lastinkuljetusyksiköjä varten on osoitettava satama-alueella paikat ja alueet niin, että järjestelystä ei aiheudu haittaa ihmisille, ympäristölle ja omaisuudelle.

Paikat ja alueet on merkittävä selvästi tai muutoin varmistettava keskenään yhteensopimattomien lastinkuljetusyksiköiden erottelu ja pelastuspalvelun esteetön pääsy lastinkuljetusyksiköiden luokse. Sijoittelussa on otettava huomioon satama-alueen muu liikenne ja pyrittävä siihen, että yksiköiden siirtely on mahdollisimman vähäistä. Vaarallisia aineita sisältäviä lastinkuljetusyksiköjä ei saa tilapäisen säilytyksen aikana pinota päällekkäin ilman pakottavaa tarvetta.

Jos vaarallisia aineita sisältäviä lastinkuljetusyksiköitä säilytetään tilapäisesti satama-alueella, Merenkululaitos voi satamanpitäjän tai toiminnanharjoittajan esittämän turvallisuusselvityksen sisältämän vaarojen arvioinnin tai muun arvioinnin perusteella määrätä, miten satama-alue on varustettava lastivahinkojen varalta, ja jos siihen ilmenee turvallisuuden vuoksi erityistä tarvetta, määritellä tilapäisesti säilytettävien vaarallisten aineiden enimmäismäärän satama-alueella.

Vaarallisia aineita sisältävien kuljetusyksikköjen läheisyydessä tupakointi ja avotulenteko on kielletty.

14 §

Vaarallisten lastien erottelu

Vaarallisia aineita sisältävät lastinkuljetusyksiköt tulee satama-alueella tilapäisen säilytyksen aikana sijoittaa siten, että keskenään yhteensopimattomat aineet erotetaan riittäväällä etäisyydellä toisistaan. Satama-alueella on noudatettava liitteessä esitettyjä erottelu- ja säilytyskäytännöjä.

Vähäisiä määriä vaarallista ainetta sisältävien lastinkuljetusyksikköiden erottelussa ja sijoittelussa ei kuitenkaan tarvitse soveltaa liitteen säännöksiä. Satamanpitäjä voi antaa ohjeita näiden yksikköiden sijoittelusta.

Luokan 1, lukuun ottamatta vaarallisuusluokkaa 1.4 S, luokan 6.2 ja luokan 7 aineet lukuun ottamatta UN 2908—2911 aineita on viipymättä toimitettava pois satama-alueelta. Näitä aineita voidaan kuitenkin tilapäisesti säilyttää satama-alueella, jos se on turvallista, siitä ei aiheudu vaaraa ja satamanpitäjä on antanut siihen suostumuksen.

15 §

Varautuminen onnettomuuksien torjuntaan

Satamanpitäjän ja toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niistä ihmisille, ympäristölle ja omaisuudelle aiheutuviin seurausten rajoittamiseksi.

Onnettomuuksien varalta satamanpitäjällä ja toiminnanharjoittajalla on oltava tiedot satama-alueella olevien vaarallisten aineiden sisältävien lastinkuljetusyksikköjen sijainnista ja niissä olevista vaarallisista aineista.

Onnettomuuksien ennalta ehkäisemistä koskevien toimenpiteiden tulee kattaa koko sataman toiminta. Niiden tulee olla suunnitelmallisia, järjestelmällisiä ja perustua toiminnasta aiheutuvien vaarojen tunnistamiseen sekä vaarojen rajoittamista koskevien päämäärien ja toimintatapojen määrittämiseen. Satamanpitäjän ja toiminnanharjoittajan tulee seurata ja arvioida toimenpiteiden to-

teutumista ja niiden vaikutusta sekä ryhtyä tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin.

Satamanpitäjän ja toiminnanharjoittajan on järjestettävä satama-alueella 8 §:n 3 momentissa tarkoitettuja harjoituksia hätätilanteiden varalta.

Onnettomuuksien torjuntaan on satama-alueella oltava alkusammutuskalustoa ja vuotojen torjuntaa varten välineistöä.

16 §

Vahingoittuneet lastit

Vahingoittuneille vaarallisille lasteille ja vaarallisista lasteista saastuneille jätteille on varattava paikka, jossa lasteja voidaan säilyttää ja uudelleen pakata ja jossa saastuneet jätteet voidaan kerätä talteen niiden hävittämistä varten. Näitä järjestelyjä suunniteltaessa on otettava huomioon satama-alueen kautta kuljetettavien vaarallisten aineiden määrä ja laatu.

Suunnittelussa on otettava huomioon, että vaarallisten aineiden vuodot ja saastuneet vedet voidaan kerätä talteen.

Jos vaarallinen aine aiheuttaa huomattavaa vaaraa, joka voi vaarantaa toiminnan turvallisuuden, satamanpitäjällä on oikeus siirtää vaarallista ainetta sisältävä lastinkuljetusyksikkö turvallisempaan paikkaan tai pois satama-alueelta.

17 §

Valvontaviranomaiset

Merenkulkulaitos, poliisi, tullilaitos, rajavartiolaitos, työsuojeluviranomaiset ja Ratahallintokeskus valvovat vaarallisten aineiden kuljetuksia, sisäisiä siirtoja ja tilapäistä säilytystä.

18 §

Onnettomuuksista tehtävät ilmoitukset

Jos vaarallisen aineen kuljetuksessa, sisäisessä siirrossa tai tilapäisessä säilytyksessä sattuu onnettomuus, jonka seurauksena kuljetettavan aineen vuotamisesta tai muusta syystä aiheutuu henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahingon vaara, ajoneuvon tai siirtoon

käytettävän laitteen kuljettajan taikka kuormauksesta tai purkamisesta, siirtämisestä tai tilapäisestä säilytyksestä vastuussa olevan on ilmoitettava tapahtuneesta välittömästi hätäkeskukselle ja ryhdyttävä tilanteen edellyttämiin suoja-toimenpiteisiin.

19 §

Onnettomuusraportti

Jos satamassa sattuu vaarallisen aineen kuljetuksessa, siirrossa tai tilapäisessä säilytyksessä ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle vaaraa aiheuttava onnettomuus, on kuljetuksen suorittajan ja sisäisissä siirroissa tai tilapäisessä säilytyksessä lastista vastuussa olevan viipymättä laadittava onnettomuusraportti. Onnettomuusraportissa tulee käydä ilmi ainakin seuraavat seikat;

1) kuvaus onnettomuudesta, olosuhteet sen tapahtuessa ja siitä mahdollisesti aiheutuneet vahingot;

2) onnettomuuspaikalla toteutetut torjuntatoimenpiteet;

3) toimenpiteet, joihin kuljetuksen suorittaja ja lastista vastuussa oleva ovat ryhtyneet tai ryhtyvät vastaavien onnettomuuksien estämiseksi.

Onnettomuusraportti on toimitettava Merenkululaitokselle ja satamanpitäjälle sekä pyydettyä muille valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle. Jos kyseessä on radioaktiivisen aineen kuljetus, on raportti toimitettava myös säteilyturvakeskukselle.

Merenkululaitoksella, satamanpitäjällä ja säteilyturvakeskuksella on oikeus pyytää 1 momentissa tarkoitettua laajempaa lisäselvi-

tystä, jos se katsotaan onnettomuuden laji ja laajuus huomioon ottaen tarpeelliseksi.

Onnettomuustutkinnasta säädetään erikseen. Vakavasta työtapaturmasta ilmoittamisesta työsuojeluviranomaiselle säädetään erikseen.

20 §

Poikkeukset

Merenkululaitos voi hakemuksesta myöntää yksittäistapauksessa luvan poiketa tämän asetuksen säännöksistä, jos siihen on erityinen pakottava tarve taikka jos säännösten noudattaminen aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia tai huomattavaa haittaa. Poikkeuksen myöntäminen edellyttää lisäksi, että vaadittava turvallisuus voidaan saavuttaa muulla tavoin.

21 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2005.

22 §

Siirtymäsäännökset

Tämän asetuksen 8 §:ssä tarkoitettu turvallisuusselvitys tulee toimittaa Merenkululaitokselle ensimmäisen kerran hyväksyttäväksi ennen 1 päivää tammikuuta 2007.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin asetuksen täytäntöön panemiseksi.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 2005

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

Liikenneneuvos *Seija Miettinen*

VAARALLISTEN LASTIEN EROTTELUTAULUKKO SATAMA-ALUEILLE

Useamman kuin yhden luokan vaarallisia lasteja sisältävälle lastinkuljetusyksikölle tulee soveltaa tiukinta erotteluvaatimusta.

Luokka		2.1	2.2	2.3	3	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	6.1	8	9
Palavat kaasut	2.1	0	0	0	s	a	s	0	s	s	0	a	0
Myrkyttömät, palamattomat kaasut	2.2	0	0	0	a	0	a	0	0	a	0	0	0
Myrkylliset kaasut	2.3	0	0	0	s	0	s	0	0	s	0	0	0
Palavat nesteet	3	s	a	s	0	0	s	a	s	s	0	0	0
Helposti syttyvät kiinteät aineet, itse-reaktiiviset aineet ja flegmatoidut kiinteät räjähdysaineet	4.1	a	0	0	0	0	a	0	a	s	0	a	0
Helposti itsestään syttyvät aineet	4.2	s	a	s	s	a	0	a	s	s	a	a	0
Aineet, jotka veden kanssa kosketukseen joutuessaan kehittävät palavia kaasuja	4.3	0	0	0	a	0	a	0	s	s	0	a	0
Sytyttävästi vaikuttavat (hapettavat) aineet	5.1	s	0	0	s	a	s	s	0	s	a	s	0
Orgaaniset peroksidit	5.2	s	a	s	s	s	s	s	s	0	a	s	0
Myrkylliset aineet (nesteet ja kiinteät)	6.1	0	0	0	0	0	a	0	a	a	0	0	0
Syövyttävät aineet (nesteet ja kiinteät)	8	a	0	0	0	a	a	a	s	s	0	0	0
Muut vaaralliset aineet ja esineet	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Huom. Luokkien 1 (lukuun ottamatta 1.4S), 6.2 ja 7 lasteja saa säilyttää satama-alueella ai-noastaan välitöntä laivausta tai toimitusta varten. Näitä luokkia ei ole taulukossa. Kuitenkin, jos näitä lasteja joudutaan tilapäisesti säilyttämään ennalta arvaamattomista olosuhteista johtuen, niiden tulee olla säilytystä varten osoitetuilla alueilla. Satamanpitäjän tulee ottaa li-säksi huomioon IMDG-säännösten mukaiset yksittäisten luokkien erotteluvaatimukset.

TAULUKON SELITTEET

Vaarallisten lastien erottelu:

Kollit/ IBC-pakkaukset, lauttavaunut tai suurlavat

0	=	erottelua ei vaadita
a	=	pidettävä erillään (away from) - vähintään 3 m etäisyys
s	=	erotettava (separated from) - avoimilla alueilla vähintään 6 m etäisyys, katoksissa tai varastoissa vähintään 12 m etäisyys, jollei erotettu hyväksytyllä palomuurilla

Umpinaiset kontit, säiliökontit ja umpinaiset ajoneuvot

0	=	erottelua ei vaadita
a	=	pidettävä erillään (away from) - erottelua ei vaadita
s	=	erotettava (separated from) - avoimilla alueilla pitkittäis- ja poikittaissuunnassa vähintään 3 m etäisyys katoksissa tai varastoissa pitkittäis- ja poikittaissuunnassa vähintään 6 m etäisyys, jollei erotettu hyväksytyllä palomuurilla

Avonaiset ajoneuvot, rautatieavaravaunut ja avoimet kontit

0	=	erottelua ei vaadita
a	=	pidettävä erillään (away from) - vähintään 3 m etäisyys
s	=	erotettava (separated from) - avoimilla alueilla pitkittäis- ja poikittaissuunnassa vähintään 6 m etäisyys katoksissa tai varastoissa pitkittäis- ja poikittaissuunnassa vähintään 12 m etäisyys, jollei erotettu hyväksytyllä palomuurilla

Tavarakonteille, säiliökonteille, ajoneuvoille, lauttavaunuille tai konttilavaperävaunuille tai rautatievaunuille 3 metrin etäisyys vastaa leveydeltään 20 jalkaista (20 foot) standardimitoitettua konttia tai yhtä vapaata raidetta tai perävaunukaistaa tai rautatievaunujen kyseessä ollessa pitkittäissuunnassa olevaa puskuritilaa.

Erottelutaulukossa "0":lla tarkoitetaan, että erotteluetaisyyttä ei vaadita, mutta IMDG-säännösten ainekohtaiset erityissäännökset on huomioitava.

Tyypiltään umpinainen yksikkö tarkoittaa yksikköä, jossa vaaralliset tavarat on täysin suljettu tarpeeksi vahvoilla seinillä, kuten tavarakontissa, säiliössä tai ajoneuvossa. Yksiköt, joissa on kankaiset sivut tai päällysrakenne, eivät ole tyypiltään umpinaisia yksiköitä.